TIJD-SCHRIFT

Nummer 52
Juni 1994

HISTORISCHE VERENIGING VLAARDINGEN

COLOFON

De Historische Vereniging Vlaardingen heeft tot doel het bevorderen van:
- de belangstelling voor en de kennis van de stad Vlaardingen en haar bewoners;
- het behoud en het herstel van gebouwen en stedebouwkundige structuren en landschappen;
- het behoud en het verzamelen van die gegevens die van belang zijn voor de geschiedenis van de stad.

De contributie bedraagt *f* 32,50 per jaar, voor jongeren t/m 25 jaar *f* 25, te voldoen per accept-girokaart. Het postgironummer van de vereniging is 750978. Leden krijgen jaarlijks het Historisch Jaarboek en 4 x per jaar het verenigingsblad Tijd-Schrift.

Het bestuur is als volgt samengesteld:

W.C. den Breems, voorzitter
C.J. Hart, secretaris
J.J. Westerdijk, penningmeester
J. van Hees
J.A.C. Mathijssen
A. Ouwendijk
E. van Rongen
W. van de Wetering

Adres secretariaat/ledenadministratie:
Prins Bernhardlaan 12
3135 JB Vlaardingen
Telefoon 434 7063

Verkoop losse uitgaven:
Arnold Hoogvlietstraat 69
3134 CD Vlaardingen
Telefoon 434 6864

Redactie Tijd-Schrift:

E. van Rongen, eindredacteur
C.J. van den Boogert
W.J.M.A. van Bueren
H.J. Luth
A. Maarleveld

Redactie-adres:
Paul Henri Spaakring 22
3137 DJ Vlaardingen
Telefoon 474 9416

Bijdragen aan de inhoud van Tijd-Schrift zijn van harte welkom. In verband met de geautomatiseerde verwerking van de teksten ontvangt de redactie deze graag op 3,5" diskette, bij voorkeur in WordPerfect voor Apple Macintosh of WP in MS-DOS formaat.

ISSN 1380-2992 © Historische Vereniging Vlaardingen
Niets van deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

Redactioneel 2

Jaap van Krimpen - De 2e Van Leyden Gaelstraat en omgeving 3

Matthijs A. Struijs - Waarom de Vlaardingers "blij" moeten zijn met het Liesveldviaduct 15

Frans W. Assenberg - Een diefstal van lood in 1789 21

Excursie 29

Oproepen 30

Lezingen 31

Foto omslag:

De 2e Van Leyden Gaelstraat in de zestiger jaren, gezien vanaf de hoek van de Binnensingel. De auteur van het artikel over deze straat, Jaap van Krimpen, woonde tegenover de Co-op.

REDACTIONEEL

Eindredacteur zijn heeft zo zijn eigen bekoringen. Een speciale taak is het verzorgen van de opmaak. Daarbij hoort het opzoeken van foto's (met de onmisbare hulp van de medewerkers van het Stadsarchief) en het opstellen van de bijschriften bij die foto's. Om nu precies te weten wat waar staat (of stond) moet je toch met de situatie ter plaatse bekend zijn. Wat betreft de buurt rond de 2e Van Leyden Gaelstraat, waar Jaap van Krimpen een artikel aan heeft gewijd, was ik dat dus niet, daarom ben ik er eens een kijkje gaan nemen. Veel van wat hij beschrijft is inmiddels verdwenen. Ik kan me voorstellen dat hij zich bijna in een andere stad waande! Toch herken je gelukkig ook nog veel van wat hij heeft beschreven. Een leuk artikel, ook voor wie daar niet woont of heeft gewoond. Je leert je stad er weer wat beter door kennen.

Verder in dit Tijd-Schrift een artikel van Matthijs Struijs over een pand in de Smalle Havenstraat dat enige tientallen jaren geleden onnodig aan de slopershamer ten prooi is gevallen en de reden dat de bouw van het Liesveldviaduct heeft verhinderd dat enkele andere panden ditzelfde lot ondergingen. Frans Assenberg neemt ons mee terug naar 1786 en vertelt het treurige verhaal van een diefstal van lood. Tot slot informatie over de excursie naar Willemstad, enkele oproepen en het nieuwe lezingenprogramma.

De redactie hoopt dat u veel lees- en kijkplezier beleeft aan dit rijk geïllustreerde en vier pagina's dikkere tweede Tijd-Schrift nieuwe stijl.

Eric van Rongen, eindredacteur

Reisburo & Touringcarverhuur ANDERSON

Voorstraat 43, Vlaardingen - Ambacht

* Verhuur van luxe touringcars. Ook kompleet verzorgde dagtochten voor familie en vereniging.
* Modern reisburo. Altijd last-minute reizen.

Bel 010 - 435 65 66

DE 2e VAN LEYDEN GAELSTRAAT EN OMGEVING

Jaap van Krimpen

Op zondagmiddag plegen wij, ten behoeve van onze conditie, een flink stuk te gaan fietsen. Soms is het echter te nat of te koud voor een fietstocht en dan kiezen we, als het weer het enigszins toelaat, voor een fikse wandeling.

Zo besloten wij op een koude zondagmiddag te gaan wandelen en op voorstel van mijn gade de buurt waarin ik mijn jeugdjaren heb doorgebracht nog eens te bekijken. Die buurt is de "Tweede Leyevangaalstraat" op z'n goed "Vlaarings".

Eenmaal daar aangekomen moesten we onze ogen toch even goed uitwrijven. 't Is dat wat eens de "Haka" was er nog staat, anders hadden wij ons in een heel andere stad gewaand! De torenspits, waarnaar ik bijna vijfentwintig jaar vanuit mijn slaapkamertje had gekeken, staat eenzaam en vervuild op de plaats waar eens bakker Simons zijn brood bakte. Het huis waarvan ik mijn slaapkamertje deel uitmaakte is vervangen door (naar mijn mening lelijke) nieuwbouw. Op zo'n manier word je erg hard geconfronteerd met het feit dat we toch een paar jaartjes ouder zijn geworden.

Thuis gekomen hebben we nog een zitten napraten over hoe het in die buurt was geweest. Tegelijkertijd realiseerden we ons dat er over die omgeving van Vlaardingen weinig in Tijd-Schrift of andere periodieken is geschreven. Vandaar onze mijmeringen hier op papier.

Hoewel we ons dat toen niet zo realiseerden, was het in de jaren vijftig een gezellige buurt. Vooral als op warme zondagochtenden honderden fietsers vanuit de richting Rotterdam naar Hoek van Holland-strand peddelen, maar nog meer als je ze 's avonds knalrood verbrand zag teruggaan. Dat was alleen op zondag, want op zaterdagmorgen moest men nog werken, weet u nog?

Wij woonden recht tegenover wat tijdens en na de oorlog nog de

"Haka" Coöperatie "De Voorloper" heette en later "Co-op". Rijtjes huizen van de vereniging "De Werkmanswoning", waar timmerman Nieuwstraten uit de Oosterstraat iedere maandag trouw de vijf gulden zoveel huur kwam ophalen en als tegenprestatie een stempel in het huurboekje plaatste.

In het rijtje van de nummers 1 tot en met 11 woonden heel normale "arbeiders"-gezinnen. Niets bijzonders. De huizen op zich waren ook niet zo bijzonder. Op het hoekhuis na hadden ze geen achteruitgang en ik kan mij nog heel goed de beerput achterin het tuintje herinneren. Wij woonden beneden en hadden een gezamenlijke zolderverdieping met onze bovenburen, afgeschoten met een heel dun houten wandje vol kieren. Toen we pas getrouwd waren en bij mijn ouders inwoonden, sliepen mijn vrouw en ik op zolder en meermalen gebeurde het dat de (Engelse) buur-

De 2e Van Leyden Gaelstraat gezien vanaf het kruispunt met de Binnensingel. De auteur woonde in het rijtje huizen naast de flats. Aan het hoekhuis de "spiraal" van kapper Struis.

vrouw ons welterusten wenste door het kierige wandje heen. Kunt u zich indenken, hoe een jong getrouwd stel dat ervaart?

Rechts van ons stonden, en staan nog steeds, de "flats". Daar woonde o.a. de familie Bovenberg. Hij was stationschef, een statige, rijzige man. Later woonde daar ook Van Roon, die aan de overzijde van de straat een garagebedrijf had, dat in de oorlog door de bezetter in beslag werd genomen. Waarom weet ik niet, maar de bewoners van de "flats" hadden in onze (kinder)ogen meer status. Het ging toch al meer richting Binnensingel met z'n statige herenhuizen.

Op de hoek van de Van Leyden Gael en de Binnensingel woonde kapper Struis, die daar ook z'n "salon" had. Er zaten trouwens veel kappers daar in de buurt. Op de hoek had je Struis; even verderop, op Binnensingel 31, zat Westerdijk; schuin tegenover hem, op de hoek van de Oosterstraat, Van der Lugt; daar weer schuin tegenover, in de Oosterstraat, Oorebeek, later Westerdijk, een broer van de Westerdijk van de Binnensingel en in de 1e Van Leyden Gael zat Van Schaik, als ik me de naam goed herinner.

Goed, ik neem u mee de Binnensingel op. Halverwege de hoek van onze straat en de Willem Beukelsznstraat woonde Van Lindonk, de baas van de Nieuwe Matex, ook al zo'n lang, statig figuur. Ik zie hem nog op z'n fiets met extra groot frame naar z'n werk gaan.

Even ervoor, tegenover de Oosterstraat, woonden verschillende dominees, waarvan ik mij Ds. Zandbergen het best herinner. Meer richting kapper Westerdijk woonde dokter Van der Pol. "Jac. van der Pol", die met z'n VW-kever met linnen dak veel te hard door de stad reed.

Naast kapper Westerdijk woonde Mevrouw Rixoord, de verloskundige. Ze werd later opgevolgd door haar dochter. Beide waren grote vrouwen, wier beeld, als je eraan denkt, nooit van je netvlies verdwijnt. Weer een enkel huis verder de dames Verschoor met hun muziekschool, naast de nu verdwenen Nieuwe Kerk.

Steken we de Willem Beukel over, dan komen we bij de villa van de familie Hoogendijk, waar nu "Het Oude Huys" is gevestigd. En dan zijn we al op het Verploegh Chasséplein. Naast Hoogendijk het witte huis van dokter Jacobs, die later werd opgevolgd door dokter Nieuwpoort. Weer later werd hier Instituut Schoevers gevestigd. Aan de overzijde van de

Schiedamscheweg staat huize "Siloam". Verder rondlopend het huis van dokter Stoop; daarnaast onder één dak dokter Imhoff (Sr.) en aan de overzijde het nu volkomen verprutste prachtige huis van de familie Van Dooren, van de drukkerij. Dan stond en staat er het voormalige burgemeestershuis (van burgemeester Pruis) waar sinds mijn heugenis de tandartsfamilies Vos, Vos-Pols en later mede Verhey Pols woonden en praktijk hadden. Met de oudste zoon Vos, bij wie ik wel eens thuis mocht spelen, zat ik in dezelfde klas op de lagere school. Dat huis heeft voor mij altijd iets geheimzinnigs gehad. Ik weet nog steeds niet waarom.

Steken we de Schiedweg weer over, dan staan we voor de villa waarin later de Nederlandse Middenstands Bank werd gevestigd, achter het hek. Wat zat er ook alweer vóór die bank in? Ik weet het niet meer. Op zaterdag stonden Joop Roest en z'n vrouw altijd met hun bloemenstalletje naast de bank. Weer of geen weer, ze hebben dat decennia lang volgehouden.

Op de plaats waar later dat vier verdiepingen hoge, op het plein niet passende flatgebouw is neergezet, stond in de oorlogsjaren een schuilkelder. Er was er trouwens ook één op het plein aan de Willem Beukelsznstraat tegenover school "D". In de garage aan de andere kant van school "D" zaten toen ook de Duitsers en onder meer een keurings-

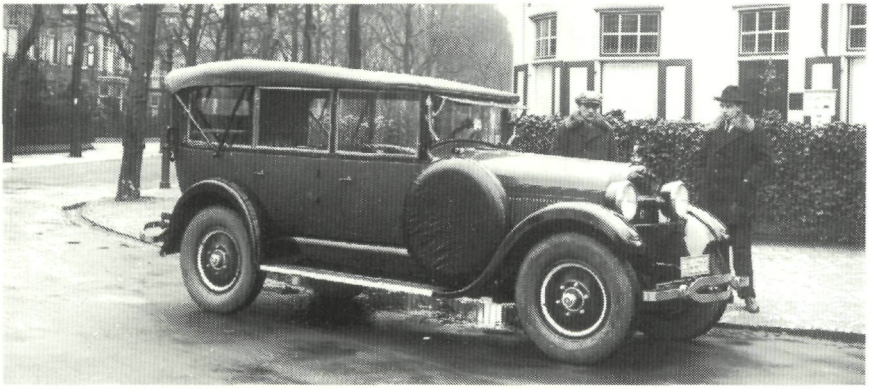

Dokter Jacobs met auto en chauffeur voor zijn woning aan het Verploegh Chasséplein, op de hoek van de Schiedamseweg.

arts. Als je bovenop de schuilkelder ging staan, kon je zo bij die arts naar binnen kijken, terwijl hij zijn keuringen verrichtte. Kunt u zich voorstellen, wat wij als kinderen in die tijd deden?

Goed, we gaan weer langs de Binnensingel terug, maar nu aan de overzijde. Tussen "het Verploegh" en de "Willem Beukel" woonde weer een arts, dokter Westenbrink, de enige vrouwelijke arts die we toen in Vlaardingen hadden. Dat waren toch vijf artsen heel dichtbij elkaar in die tijd.

Op de andere hoek zat Van Pelt, de loodgieter. Even de Beukelsznstraat in. Vijf velletjes ouwel kopen voor één cent in het winkeltje van Poot, dat ouwe baasje en z'n vrouw. Op de hoek van de Wilhelminastraat: Dijkshoorn, de melkboer, waar we in de laatste oorlogsdagen Zweeds witbrood konden halen. Aan de andere kant stond, wat wij noemden, de Wilhelminaschool. Vanwege (alweer!) het feit, dat de Duitsers de "Parkweg-school" bezet hielden, heb ik daar mijn eerste lagere schooljaren doorgebracht. Bij juffrouw Nuyt, die zo mooi kon zingen.

Terug naar de Binnensingel. Daar woonde de familie Pontier. Meneer Pontier was, zoals kapper Westerdijk dat placht uit te drukken "bankwerker", net als meneer (W.P.) Droog. In feite waren beide heren "bankemployé". Pontier was kassier bij de "Bank Van Mees", waar Droog werkte, weet ik niet (meer). Samen met Doctor (dominee) Kraan, die even verderop woonde, lieten zij zich iedere ochtend door de kapper scheren. Ze hadden ook hun eigen laatjes met eigen scheerspullen en handdoeken erin en hun (emaille) naambordje erop. Ik zie die salon (de voorkamer van het woonhuis) nog voor me. Twee echte lederen scheerstoelen, die helemaal onderuit konden, zoals nu een tandartsstoel. Tegen het raam vier of vijf gewone (café-)stoelen voor de wachtenden, want afspreken was er niet bij. Een gewone planken, gebeitste vloer, die op een zeker moment in niet al te beste staat bleek te zijn. Want wat gebeurde er? Dr. Kraan, tamelijk zwaarlijvig, kwam zich laten scheren. Hij ging nooit zitten, maar liet zich meer met een plof op één van de stoeltjes vallen. Helaas zakten deze keer de dunne, maar toch sterke achterpootjes van de stoel door de plankenvloer en lag Dr. Kraan met beide benen in de lucht op de grond. Ziet u het voor u, de statige en alom (ook ver buiten Vlaardingen) geëerde Dr. Kraan zò liggend? En dat in dìe tijd.

Maar weer terug naar de overkant. Daar woonden nog meer bekende

stadgenoten. Dr. Kraan heb ik al genoemd, met zijn echtgenote, de schrijfster Gera Kraan - van den Burg ("Meisjesvragen"); wethouder Walstra; de familie Van den Berg: meneer Van den Berg van "Zwaluwen", mevrouw C.M. van den Berg - Akkermans, ook schrijfster, en hun kinderen, waarvan Gerard ("Zo vader, zo zoon") wel de bekendste is geworden. Het gezin heeft trouwens ook nog in de Oosterstraat, tegenover de Maasstraat gewoond. Later heeft in één van die huizen ook nog de familie Schmidt gewoond, met op de benedenverdieping de "Analystenschool" van meneer Schmidt. Maar dat was alweer wat jaren na de tijd waarover ik nu spreek. Dan op het hoekje van de Oosterstraat de al eerder genoemde kappers- annex sigarenzaak van Van der Lugt.

Zullen we even een stukje de Oosterstraat in lopen? Op het hoekje van de Oosterdwarsstraat zat Schrijvershof, de groenteboer. Daarnaast, in de Oosterdwarsstraat, Vermeer de schoenmaker, wiens zoon Maarten, ook in schoenen en bekend raadslid, helaas veel te vroeg is heengegaan. In de hoek van dat straatje naar de Wilhelminastraat zat een bakkerij (van Noordegraaf).

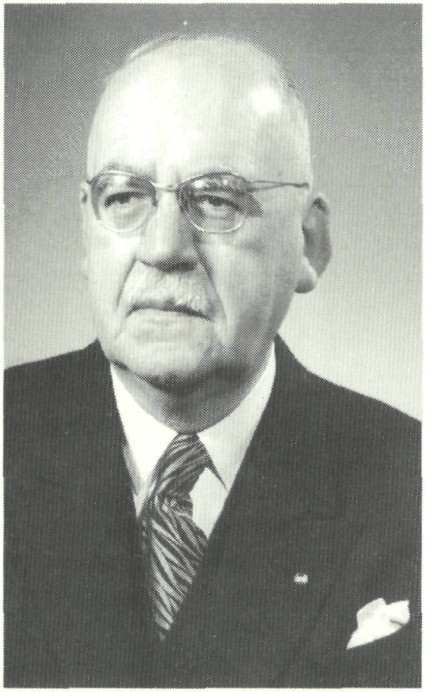

Dominee E.D. Kraan.

Terug de Oosterstraat in. De kapperszaak van Oorebeek, later Westerdijk, heb ik al genoemd. Dan de kantoorboekwinkel van Van der Kooij, nu Groothandel Kopa. Dan de winkel, meer pakhuis, van melkboer Van der Pol. Door een steeg gescheiden van het "kakschooltje", oftewel De Bewaarschool van de Vereniging tot Nut van 't Algemeen, op de hoek van de Binnensingel. Het schooltje waar ik krijsend van verdriet mijn eerste schoolervaring opdeed. Bij juffrouw Van der Windt

en juffrouw Oorebeek (een dochter van de kapper op de hoek). Aan de Binnensingel, naast het schooltje, dat er ook al niet meer staat, een grote zandbak achter een hoge stenen muur. Daarnaast weer wat eengezinshuisjes, waar, naar ik me meen te herinneren, Arie van der Lugt, ook een schrijver, heeft gewoond. Maar dat weet ik niet zeker meer. Wèl was daarnaast het sigarenwinkeltje van de dames Smit, moeder en twee dochters. Heel oneerbiedig werden ze ook aangeduid als "de drie sneetjes", foei!

En dan, op de plaats waar nu de torenspits van de Nieuwe Kerk staat, de bakkerij van Simons. Laten we heel even de "1ste Leyevangaal" inlopen.

De Oosterstraat in 1930, gezien vanuit de richting van de Binnensingel. Op de hoek van de Oosterdwarsstraat (rechts) een rijwielhandel. Aan de overkant onder de witte boogjes een uithangbord met "Coiffeur" (zat Oorebeek er toen al?). Daarnaast de kantoorboekhandel van Van de Kooij. Naast de fiets een handel in ijzerwaren annex smederij.

Aan de kant van de bakkerij, ernaast eigenlijk, de werkplaats van fietsenmaker Van der Valk. Daarnaast de groenten- en fruitzaak van Van Alphen. Ik zie nog de blozende struise vrouw voor me en haar wat schriel man. Dan wat huisjes en dan, o jee, de ijszaak van Leen Kalkman! Daar heb ik (stiekem) wat zakcentjes, voor zover ik daarover kon beschikken, heen gebracht. Een rode ijswaterlollie voor drie cent, of een puntje voor een stuiver. Wat een prachtfiguur was die Kalkman toch. Ziet u hem nog met z'n zware lijf in de Oude Haven zwemmen? Dat was toch met Koninginnedag? "Wees wijs, eet Elka ijs". Later had hij z'n eethuisje op

De Binnensingel, met rechts op de hoek van de Oosterstraat de "kakschool"; daarnaast de muur waarachter de zandbak lag. Naast timmerbedrijf en triplexhandel J. van Dorp sigarenmagazijn "Het Oosten" van de dames Smit. Op deze op 6 september 1948 genomen foto staan de bakkers en bezorgers van bakkerij Simons, op de hoek van de Binnensingel en Van Leyden Gaelstraat. V.l.n.r. Ank Verduin, Teuni Simons, Jan Lugtenburg, Nel van Hees, mevr. Wijnhorst, Arie Simons, Arie v.d. Lee, (?), Jan van Zelm, Jan Vleij, Jaap Roza, Dirk v.d. Vheer, Barend de Graaf, Guus Vleij en Piet Vleij.

de Westhavenplaats. Verderop in die straat had je Lensveld, de zand- en grindhandel, ook nog de suikerwerkfabriek "De Valk", de garage van Van der Vlies. Allemaal weg. Alleen het café van de Griffioen is er nog, maar dat is niet hetzelfde pand van vroeger.

Aan de overzijde de kisten- en vatenfabriek van Cees van der Burg & Zn. O ja, de toenmalige directeur, Gerard van der Burg, woonde ook op de Binnensingel, naast Pontier of daar vlak bij, als ik me goed herinner. Maar terug. Teruglopend naar mijn "eigen" straat, aan de kant van de Spoorstraten, Bakker Van der Knaap, een klein winkeltje in de voorkamer van het woonhuis, kapper Van Schaik (?) en op de hoek van de 2e Spoorstraat Maarleveld, de slager.

Laat ik nu maar niet de Spoorstraat inlopen, want dan blijf ik aan de gang. Dus oversteken en verder langs de brood- en koekjesfabriek van Niemantsverdriet. Daar rook toch altijd lekker! Veel lekkerder dan die enorme zoete geur van de suikerwerkfabriek aan de overkant. Verder wandelend passeren we de waterstokerij van Van der Hoek, de bekende en zeker geliefde Heilssoldaat. Een schitterende, rustige man met een

Een opname uit 1935 van het interieur van de slagerswinkel van Maarleveld op de hoek van de 2e Spoorstraat en de 1e Van Leyden Gaelstraat. V.l.n.r. E. Maarleveld, mevr. Maarleveld-Verploegh, Jan Maarleveld sr, Jan Maarleveld jr en M. Riedijk.

klein, stil, maar aardig vrouwtje. Daar moest ik vaak, op maandagmorgen, vóór schooltijd, tonnetjes water halen, voor de was. Drie tonnetjes op een kruiwagen. Moeder gooide ze leeg in een grote zinken teil en ik bracht de lege tonnetjes en kruiwagen weer terug naar "Hoekie". Ook verkocht hij aanmaakhoutjes, die zijn zoon achter op het werkplaatsje, onder het afdak, stond te hakken. En natuurlijk "peterolie", wasmiddelen en snoep en wat een waterstoker in die tijd zoal verkocht.

Dan de winkel van Van der Valk, de fietsenmaker, die, zoals ik al noemde, aan de andere kant van de straat zijn werkplaats had. Weer een paar woninkjes en dan op de hoek van de Binnensingel, naast de "tunnel", Arie van der Heul, de slager. Een lange magere man die heerlijke kaantjes had. Ook had hij heerlijk varkensgehakt. Zalig op brood met peper en zout. 't Zal wel niet goed voor 't lijf zijn geweest, maar lekker was het wel.

Even afdwalen, langs de tunnel. Op de hoek van de 2e Maasbosstraat zat Janson, in groenten en fruit. Effies doorlopen, langs het plekje waar ik als negenjarige stiekem mijn eerste sigaretje rookte ("Midway"), onder de tunnel door (Spoorsingel) en aan de andere kant terug. Op het hoekje van de Spoorsingel woonde L.J. Borsboom, verzekeringsagent, begrafenisondernemer, raadslid en wat die man al niet meer deed. Hij kwam ook elke week bij ons aan de deur om verzekeringscentjes te innen. Dat ging zo vroeger. Even verderop de winkel van Verhagen, elektriciteit en dergelijke. Wij haalden daar altijd onze gloeilampen. Dan de winkel van Van Noort, alweer groenten en fruit, waar we vaste klant waren en op de hoek van de 2e Van Leyden Gaelstraat weer een slager, Roodenburg.

Ik heb de Coöperatie in het begin al genoemd. Maar als je al die winkeltjes en bedrijfjes bij elkaar optelt waren het er toch heel wat. Dat waren nog eens "buurtwinkeltjes"!

Lopen we nu verder onze straat in, voor mij dan wel aan de overkant, dan krijgen we eerst het huis waar oude heer Sprij, chef bakker van de Voorloper en vader van de bekende meubelfabrikant, met zijn huishoudster, Trui van Dartelen, en z'n twee pinchertjes woonde. Wat konden die twee hondjes tekeer gaan als je als kind door het raam naar binnen gluurde om te zien hoe Trui in haar stoel in de voorkamer zat te dutten!

Dan kreeg je de banketwinkel van de Voorloper met daarnaast de kruidenierszaak, waar die donkerkijkende (of leek het maar zo?) meneer De Bruin de scepter zwaaide. Dan de poort, in feite de ingang naar de achtergelegen bakkerij, waar 's morgens, even vóór tienen, de bezorgers met hun bakkers-handkarren uitrukten om hun broden aan de vaste klanten door de hele stad te slijten. Ook verleden tijd.

Dan twee pakhuizen, ook van de Voorloper, ten minste één in gebruik als kolenopslag, waar Den Hoedt de baas was, die je de kolen per mud op z'n nek thuis kwam brengen. Boven die pakhuizen, met een stenen trap in het midden (die is er nog!) vier woonhuizen. Daar woonden o.a. Den Hoedt, bovenop z'n werk, en Van der Lee, later de "baas" van de Coöp. Toen mijn overbuurman en nu in zekere zin weer!

Naast de pakhuizen een steeg, de ingang naar de Garage Van Roon, met de benzinepomp aan de kant van de stoep. Daar weer naast de drogisterij van juffrouw Heida (de dochter van de bekende Vlaardingse dominee Heida), weer een trap leidend naar vier woningen en de manufacturen-

De "noodwoningen" aan de 2e Van Leyden Gaelstraat.

winkel van de Weduwe Van Erven. Wacht even, daar zat de garage van de EVAG toch ook nog tussen? Natuurlijk! Met de voor die tijd mooie lichtblauwe bussen. Boven die garage woonde één van de vaste buschauffeurs, meneer (Frans) Verkade. Ik zie hem nog wel eens gaan.

Daarnaast de "noodwoningen". Daar valt, vooral uit de oorlogsjaren, veel over te vertellen. Grote gezinnen in veel te kleine woninkjes. Duidelijk veel armoe. Eén herinnering nog. Nà de oorlog, toen het kennelijk wat beter ging, zie ik nog "moe Bodegom" met een grote doos gebakjes van de Voorloper naar huis schommelen. Echt schommelen, 't was kort, dik, wat een slordig vrouwtje.

Maar goed, laat ik maar weer naar huis gaan, naar de overkant. Voor auto's hoef ik amper bang te zijn, die rijden over de Schiedamseweg. Door onze straat rijden niet zoveel auto's, wel fietsers. Je kan bijna zonder op- of omkijken de straat kruisen. 't Is allemaal zo'n vijfenveertig, vijftig jaar geleden. Maar ik heb daar toch fijn op straat kunnen spelen in een, naar ik mij nu realiseer, gezellige buurt.

smederij daub

verwarming
sanitair
las- en
konstruktiewerk
onderhoud van
alle gasapparatuur

Callenburgstraat 80 — Vlaardingen
Telefoon 010-434 30 96

heto
schoonmaakbedrijf b.v.

J.H. van 't Wout

Industrieweg 16
3133 EE Vlaardingen

Tel.: (010) 435 51 66
Fax: (010) 435 04 76

WAAROM DE VLAARDINGERS "BLIJ" MOETEN ZIJN MET HET LIESVELD-VIADUCT

Matthijs A. Struijs

Het Liesveldviadukt in onze stad wordt vaak verguisd. In Tijd-Schrift nummer 50 werd het "van een groteske lelijkheid" genoemd. En dat is ongetwijfeld waar. Maar toch ben ik de laatste tijd wat genuanceerder over dit viaduct gaan denken. Niet over zijn bouwkundige kwaliteit, maar over zijn aanwezigheid als zodanig. Zijn aanwezigheid heeft namelijk enkele Vlaardingse monumenten voor sloop behoed, al kwam dit viaduct helaas voor één monument te laat.

In februari 1966 werd namelijk het pand Smalle Havenstraat 8, staande tegenover de Vleersteeg, afgebroken. Dit was een fraai ogend 17e eeuws pakhuis, dat oorspronkelijk als koetshuis en paardestal fungeerde voor het herenhuis van de reder en scheepsbouwer Laurens Hoogendijk, dat op de hoek Smalle Havenstraat/Brede Havenstraat stond. Naast dit pakhuis heeft ook nog een smal winkeltje gestaan, maar dat was al eerder gesloopt.

De onverhoedse sloop van het pakhuis veroorzaakte bij mij destijds een grote woede, maar ik kon er als eenling niets tegen beginnen. De Historische Vereniging bestond toen nog niet en bovendien was het onheil al geschied.

Het door deze sloop ontstane gat in de bebouwing van de westzijde van de Smalle Havenstraat is mij voortdurend een doorn in het oog geweest. De laatste jaren heb ik dan ook herhaaldelijk pogingen in het werk gesteld om dit pand weer terug te laten bouwen. Helaas tot op heden zonder resultaat, maar "moed verloren, al verloren": ook dit artikel behoort bij die pogingen.

De gedachte dat dit pand weer terug moet komen, werd versterkt door de vrij recente vondst van een set bouwtekeningen van dit pand uit het jaar 1941. In dat jaar leefde bij de gemeente namelijk het plan om het

pakhuis, dat inmiddels op de Monumentenlijst was geplaatst (!!), te laten restaureren. Aan de hand van deze tekeningen kan de gevel zó weer worden herbouwd.

Dat het pand niet werd gerestaureerd, maar daarentegen in 1966 werd gesloopt, had, naar mij pas later bleek, een verbijsterende reden. De gevel van het pand was in die tijd hard aan restauratie toe en de toenmalige eigenaar, de firma Hofstee, had deze restauratie ook wel willen aanpakken, maar, zo schreef men in de krant "De Rotterdammer" van 22 februari 1966, "het is echter zo dat de nieuwe plannen voor de binnenstad gebaseerd zijn op het twee meter achteruit brengen van de rooilijn. Er zat dus niets anders op dan het voormalige koetshuis met paardestal te slopen".

De Smalle Havenstraat moest dus worden met twee meter verbreed; dat had een verkeerstechnische reden. Hoewel al in 1939/1940 een redelijk directe oost-west verbinding was gerealiseerd via de tegenwoordige Korte Hoogstraat, koos in de zestiger jaren toch nog veel verkeer haar

Een opname uit de vijftiger jaren van het pakhuis aan de Smalle Havenstraat, genomen vanuit de Vleersteeg.

weg van het oosten naar het westen van de stad en vice-versa, via de Smalle en de Brede Havenstraat, Hoogstraat, Markt en Schoolstraat. De nauwe Smalle Havenstraat en de even nauwe kop van de Hoogstraat tussen de Markt en de Brede Havenstraat waren daarop uiteraard niet berekend en zij moesten daarom maar worden verbreed. Inderdaad: óók op de kop van de Hoogstraat moest de rooilijn worden verlegd. De oorzaak van dit alles was het saneringsplan voor de binnenstad, waarvan de verordening al in 1942 was vastgesteld. In 1945 werd deze verordening door de eerste gemeenteraad na de bezetting opnieuw vastgesteld, maar pas eind 1954 werd een ontwerp-saneringsplan voor de binnenstad opgesteld [1]. Hierin wortelt de sloop van het pakhuis aan de Smalle Havenstraat. In dit ontwerp werden namelijk besluiten van de Kroon inzake de aantasting van bestaande bebouwing bij saneringsplannen besproken. Hoewel de Kroon zich hierover toen nog niet duidelijk had uitgesproken, haalde men in de toelichting op het saneringsplan jurisprudentie aan van een Koninklijk Besluit van 1947 inzake de plaats Eygelshoven in Limburg, waaruit men meende te kunnen afleiden, dat "als een uitbreidingsplan, waar ook, bestemmingen mag wijzigen, de Kroon het ook geoorloofd zou achten, dat bestaande bebouwing radicaal zou mogen worden aangetast". Hoe "radicaal" men dit principe in Vlaardingen heeft toegepast weten we inmiddels.

Hiervoor sprak ik al over het terugbrengen van de rooilijn aan de kop van de Hoogstraat. Apotheker Ir J. Backer, van de apotheek aan de westzijde van de Hoogstraat, kocht uit voorzorg in 1949 het pand aan van de toenmalige Schoenenhandel Van Vorst (nu "het Waaigat"), op de hoek van de Markt. Hij zag toen al aankomen dat zijn apotheek, gevestigd in een vroeg 18e eeuws pand, aan de verbreding van de straat ten offer zou vallen. Naast de aantasting van de westzijde van de Smalle Havenstraat, zouden dus ook de huidige monumenten Hoogstraat 226 en 228 zijn verdwenen! (Dat op de hoek van de Peperstraat en de Hoogstraat al eerder een stuk van de bebouwing verdween, is een gevolg van de rampzalige brand van november 1947.) Maar plannen kunnen worden veranderd en bijgesteld en dat is hier gelukkig ook gebeurd. Men besloot "alsnog" tot de rechtstreekse verbinding met het westen tegenover de Oude Havenbrug: het Liesveldviaduct. "Alsnog",omdat men in 1939/40 dit

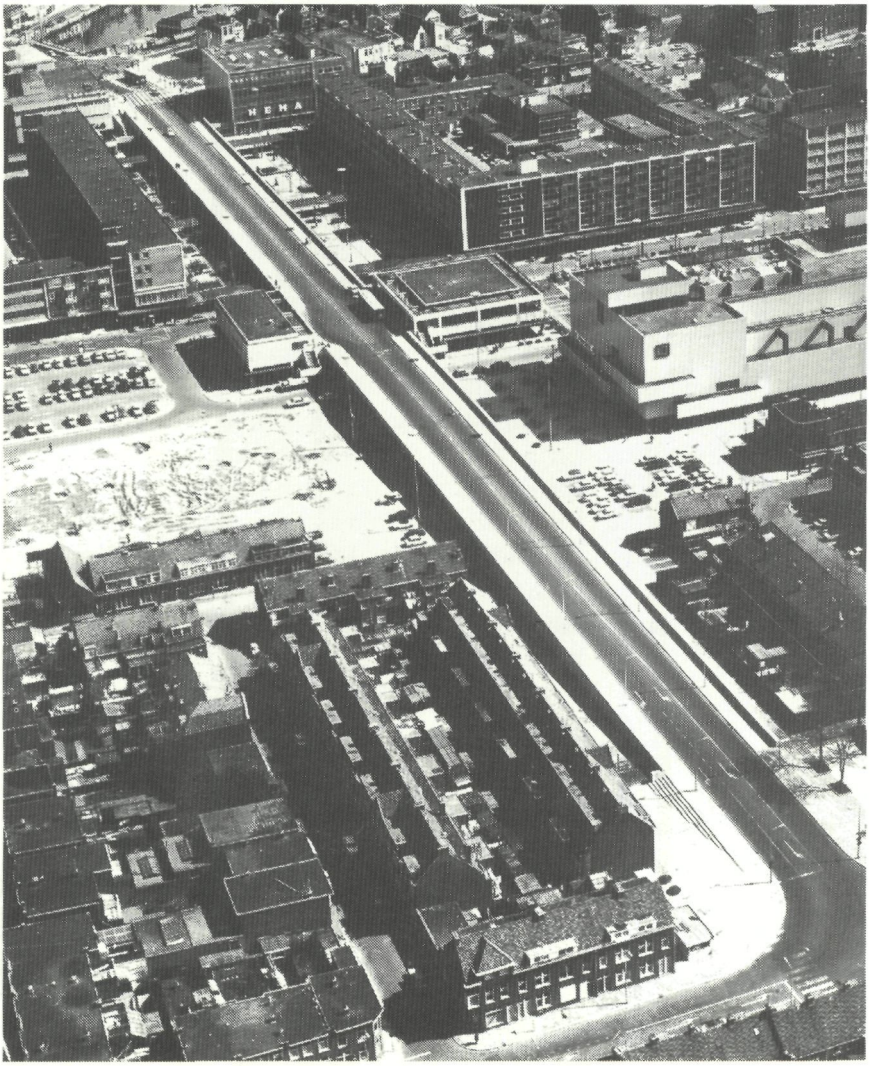

Een luchtopname van het Liesveldviaduct. De bouw van het Veerplein (links) is nog niet voltooid. De blokken links en rechts naast de afrit op de voorgrond zijn inmiddels vervangen door moderne blokkendozen.

plan ook al had, maar daarvan moest afzien vanwege de kosten, omdat er wel erg veel huizen voor moesten worden gesloopt. Aan de Liesveldverbinding viel ook wel het één en ander ten offer, maar dankzij het viaduct werd tenminste het karakter van de noordzijde van de Markt en de onmiddellijke omgeving daarvan niet aangetast.Een oplettende lezer zal nu wel opmerken, dat in 1966, toen het pand Smalle Havenstraat 8 werd gesloopt, het Liesveld al volop in ontwikkeling was en dat het achteruit brengen van de rooilijnen in beide straten weinig zin meer had. Dat is inderdaad zo, maar zoals gezegd dateerde het rooilijnenplan al van 1942, een jaar nadat het pand op de monumentenlijst was gezet en men plannen tot restauratie had. Dat die restauratie niet is doorgegaan zal ongetwijfeld een gevolg zijn geweest van de oorlogs- en bezettingstoestand.

We moeten aannemen, dat de sloop nog uitgevoerd is onder het regime van het in 1954 ontworpen saneringsplan. Een plan uit een tijd dat er nog geen sprake was van het Liesveldviaduct. Hoewel... er was toen nog geen sprake van onder díe naam. Maar in algemene termen staat in het ontwerp-saneringsplan wel dit: "Er is in het plan een nieuwe doorbraak geprojecteerd van de Oude Havenbrug af naar het Centrumplein (tussen het Westnieuwland en de Cronjéstraat), teneinde een directe verbinding tot stand te brengen van de Schiedamseweg naar het centrum"!

Het Liesveldviaduct was dus wel degelijk ook tóen al in zicht, waardoor de verbreding van de beide straten feitelijk onnodig was. Men heeft desondanks het rooilijnenverhaal aangegrepen om "ouwe rommel" te kunnen opruimen. Vlaardingen moest immers een moderne stad worden? Niettemin moeten we om genoemde redenen "ergens" toch "blij" zijn met het bestaan van het Liesveldviaduct, want, zoals gezegd, plannen kunnen altijd nog worden bijgesteld. Het viaduct had ook níet kunnen worden gebouwd.

Met de betwistbare sloop van het pand Smalle Havenstraat 8 heeft men één van de gaafste straatjes van Vlaardingen onnodig geweld aangedaan. Gelukkig is het plan van de firma Hofstee destijds, om in plaats van het pakhuis ter plaatse een nieuw kantoorgebouw te stichten, niet doorgegaan, want zo'n ongetwijfeld "modern" bouwwerk had het straatje voorgoed zijn charme ontnomen. Nu het terrein min of meer braak ligt, afgezien van een superlelijke bakstenen fietsenstalling, is herbouw minder moeilijk.

Hoewel het "terugbouwen" van oude panden de laatste decennia uit het oogpunt van Monumentenzorg veel weerstand ondervindt, zal men terugbouw van dit pakhuis en dit winkeltje vermoedelijk minder bezwaarlijk vinden, omdat hiermee een noodlottige "vergissing" wordt goed gemaakt en het unieke straatje er weer compleet door zal worden.

Bron:

1. Ingekomen stukken gemeenteraad, 30 dec. 1954, nr 438.

makelaardij
De Witte

Bemiddeling bij:

Koop en verkoop
Huur en verhuur
Hypotheken

Taxaties
Beheer

NVM

De Witte
adviseurs
verzekerings

Alle verzekeringen

Schiedamseweg 26 Vlaardingen
Telefoon (010) 434 38 44
Telefax (010) 435 93 34

1e VLAARDINGSE
HYPOTHEEKCENTRUM BV

SCHIEDAMSEWEG 26
POSTBUS 188
3130 AD VLAARDINGEN
Tel. 010-4358662

"Ik heb het in doodsarmoede gedaan"

EEN DIEFSTAL VAN LOOD IN 1789

Frans W. Assenberg

In het Stadsarchief van Vlaardingen bevinden zich de zogenaamde Criminele Rollen. In deze boeken werden de rechtszaken uit vroegere tijd geschreven. Eén van die rechtszaken was de diefstal van lood door Bart van der Lee in 1789. Het is het droeve verhaal van een jonge vader die, in bittere omstandigheden levend, zichzelf te gronde richtte. De zaak begint met verklaringen van getuigen, daarna volgt het verhoor en tot slot de uitspraak. Alles binnen 16 dagen.

De getuigenverklaringen

Jan Wapenaar, Sijme Ridderkerk en zijn vrouw Sara Woensdregt, allen uit Vlaardingen, legden op 8 februari 1791 voor de schepenen ieder afzonderlijk een verklaring af. Sara Woensdregt: in de maand februari 1789 stond zij 's avonds om 6 uur tussen licht en donker voor haar huis. Dat huis lag aan de Zusterkade (thans Gedempte Biersloot), bij de Broekheul (onderaan de Afrol). Zij zag Bart van der Lee met zijn broer met een zogenaamde IJslandse boot vanaf de Quakel door de Biersloot langs de tuinhuizen naar de Waal varen. Hij deed dat zo driftig dat het haar aandacht trok; het zou volgens haar niet veel goeds voorspellen. De wijze van varen vond Sara zo vreemd, dat zij het vertelde aan haar man Sijme Ridderkerk en aan ene Jan Wapenaar. De beide mannen kwamen terug van een reis naar Dordrecht waar ze verse vis hadden verkocht en kwamen bij haar aan huis.

Wapenaar en Ridderkerk verklaren daarop het volgende. Zij hadden de volgende dag om 8 uur 's morgens in de Visbank te Vlaardingen gehoord dat van het tuinhuis van Johannes Hoogvliet, dat op de Biersloot uitkwam, een grote hoeveelheid lood was gestolen. Toen zij dit hoorden zijn de mannen direct naar de Zusterkade gegaan. Aan de overzijde van de

Biersloot zagen zij dat het lood van het tuinhuis aan één kant was verdwenen. Toen zij naar huis waren teruggekeerd, vertelden zij hetgeen ze gezien hadden aan hun vrouwen. Zij zeiden daarbij dat zij twee dagen eerder het lood nog aan het huis hadden zien zitten. Tegen de avond waren zij om ongeveer zeven uur naar de Haven gegaan.

Dicht bij het Oude Taanhuis, in de buurt van de Dayer, ontmoetten Wapenaar en Ridderkerk Bart van der Lee, die een kruiwagen bij zich had waarop een zwaar uitziende tuinzak lag. De getuigen kregen sterk de indruk dat Van der Lee niet eerlijk aan dat vrachtje gekomen was. Zij spraken hem aan en zeiden dat zij hem zouden aanbrengen of aangeven. Terwijl zij beiden aan de zak voelden constateerden de visverkopers dat hij "was gevuld met lood, circa 100 pond". Bij deze ontmoeting was Van der Lee "aangedaan en verbleekte". Hij vroeg hen hem niet aan te geven omdat hij het uit armoede had gedaan. Ten einde uit het zicht van de mensen te geraken lieten zij Van der Lee met zijn kruiwagen achter de

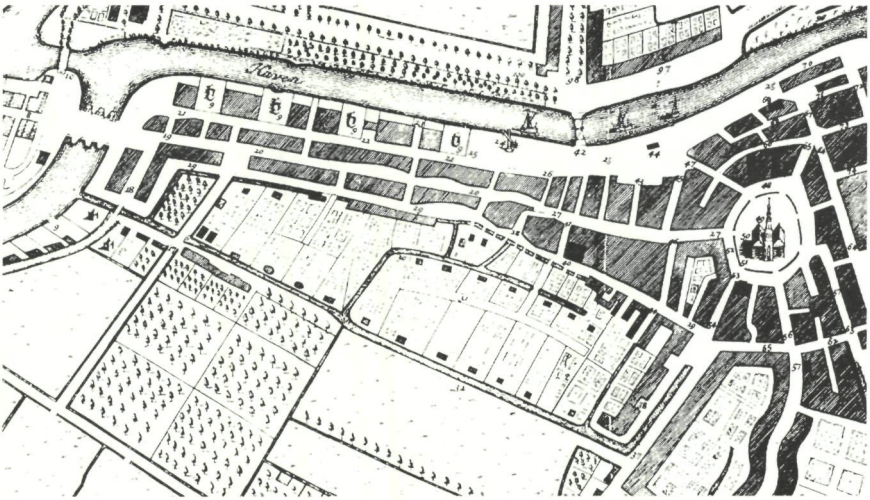

Gedeelte van de kaart van Pronk uit ongeveer 1743. De Zusterkade loopt ten zuiden van de Biersloot (32). Sara Woensdrecht woonde in het blok huizen onder de Afrol. Het lood werd gestolen van één van de tuinhuisjes ten noorden van de Biersloot.

nieuwe schuur op de Maassluissedijk rijden voorbij de herberg De Romein (tegenover de huidige Pieter Karel Drossaertstraat). Uit de zak haalden zij een stuk lood van 30 pond, met de bedreiging de diefstal van Van der Lee aan de baljuw bekend te maken.

Zij zijn daarna naar huis gegaan en toen zij thuisgekomen waren, hebben zij de zaak met hun vrouwen besproken. "Met schreijen en bidden" hebben de vrouwen de mannen overgehaald om de zaak niet aan de baljuw te openbaren. Als "dwangreden" zeiden de dames daarbij: "Wij zijn burgers onder elkaar en wij weten niet waar onze kinderen nog toe zoude komen, doed het nog niet en breng 't (lood) hem weederom." Wapenaar en Ridderkerk lieten zich overhalen en gingen naar het huis van Bart van der Lee. Deze woonde aan het Achterom (thans onder andere Kuiperstraat) in één van de huisjes van Alewijn van der Werf. Zij riepen Van der Lee naar buiten in de steeg tussen de huisjes en gaven hem het stuk lood terug, onder bijvoeging van de woorden: "dat hij 't in Godsnaam nooit weeder doen." Van der Lee verzocht hen "om 't niet aan te brengen, want dan zou hij weggaan." De getuigen zijn toen vertrokken, zonder te weten waar hij het lood vandaan had, gelaten had, of verkocht had.

Het afleggen van de verklaringen dat, zoals u aan het begin van dit artikel kon lezen, twee jaar na de diefstal plaatsvond, gebeurde onder ede. Op grond van dit gegeven verzoekt de substituut-baljuw of officier aanhouding van Bart van der Lee. De schepenen gaan hiermee accoord.

Het verhoor

Het is 10 februari 1790 en daar is Bart. Tweeëntwintig jaar oud en schoenmakersknecht, zakkendrager en opperman van beroep. Hij is gereformeerd, getrouwd en vader van 1 of 2 kinderen. Het verhoor begint. Hij heeft een half jaar in Amsterdam gewoond, omdat het in Vlaardingen zo slecht ging. Hij werkte daar als opperman bij zijn neef, die metselaarsbaas was. Dat was "in die harde winter". In Vlaardingen woonde hij "in een huije van Jacob Franszn Wapenaar op een kamer". Daarna woonde hij in het huisje van Alewijn van der Werf en als laatste "in het huis van Arij Quakkestein, agter beneeden Den Dijk over de Sluyzen" (hier wordt de Korte Dijk bedoeld). Vòòr zijn "ontijdige verhuizing uit

Vlaardingen in de maand maart 1789 met zijn gansch huysgezin" woonde hij in Van der Werf's huisje. Hij werkte toen als schoenmaker en turfdrager. Merendeels hield hij zich niet op met diefstallen, althans voor zover hij weet. Van der Lee ontkent verder alles en zegt niet uit Vlaardingen te zijn vertrokken uit vrees voor vervolging.

De bekentenis

Zes dagen later wordt hij weer verhoord. De officier vraagt vooraf volmacht om "alles door de dienaars der justitie en den fabriecq deezer steede te praepareren en bij de hand te leggen, wat nodig mogte zijn om tot dienst van de justitie en van employ en indruk te maaken op de gevangene, ingevallen door de halsstarrigheid en weygering van confessie hij, substituut-baljuw, in de noodzakelijkheid gebracht wierd teegen dezelve (Van der Lee) scherp examen te vragen". Inderdaad wordt "alles" in gereedheid gebracht. De pijnbank is niet nodig, want Van der Lee bekent

De Westhavenkade met middenop het Verkooplokaal. Het huis achter het trappetje, op de hoek van de Dayer, is het Taanhuis.

zijn diefstal. De neef bij wie hij in Amsterdam werkte, heet ook Bart van der Lee. Die woonde in de Jodenhoek op het hoekje van het Waaigat. De gedaagde werkte daar bij de joden niet meer dan vijf dagen per week voor vijfeneenhalve gulden per week. Als opperman heeft hij in de Jodenbreestraat en op de Keizersgracht aan huizen gewerkt. In het Amsterdamse "Kattenburg" huurde hij een huisje van een schoenmaker. Omdat hij er met zijn vrouw en kind was, verteerde hij elke week zijn loon. Als opperman werkte hij er een half jaar; hij had er geen andere kostwinning bij. In de winter valt er voor metselaars niet te werken en daarom keerde Bart weer naar Vlaardingen terug.

Dan bekent hij: omdat hij de fout beging het lood van het tuinhuis van de heer Hoogvliet te nemen, was hij in maart 1789 overhaast uit Vlaardingen vertrokken. Vanwege het werk is hij naar Amsterdam gegaan, maar eerst logeerde hij een tijdje bij zijn broer. Pas later kreeg hij werk als opperman. Inderdaad is hij uit vrees voor de justitie uit Vlaardingen weggegaan. Van der Lee realiseert zich dat de rechters genoodzaakt zouden zijn scherpe (...) maatregelen te nemen als hij bij zijn "ik weet niet" van de vorige verhoren volhardt. (Hij is dus bang en dat kan hij nog wel even blijven.) Ten slotte belooft hij de volle waarheid te zeggen.

Van der Lee is in februari 1789 's avonds, tussen licht en donker, om 6 uur, alleen, dus niet met zijn broer Dolf, van de Quakelsteeg (ongeveer ter hoogte van de huidige RK-kerk) door de Biersloot gevaren. Hij ging langs de tuinen naar de Waal met een IJslandse boot. De boot kwam uit de sloot van de Houtkoperij aan de Vlaardingse Vaart. Bij het tuinhuis van Hoogvliet heeft hij de boot vastgelegd aan een boom. Daarna stal hij uit "doodsarmoede" het lood. Op de herhaalde vraag of zijn broer hem heeft geholpen geeft hij ten antwoord: "Neen, ik zou de waarheid zeggen, hij is niet bij of omtrent mij geweest." Toen hij op de Haven reed met de kruiwagen waarin de zak met lood lag, was het zijn bedoeling het lood te verkopen aan Gijs den Edeling, de hoedenmaker. Later deed hij dat ook, voor 2 stuivers per pond. Hoeveel het precies was weet hij niet meer. Waarschijnlijk 100 pond, zeker geen 200 ponden (op de straf zal het niet uitmaken, 100 pond of minder). Herhaaldelijk ontkent hij dat de zak waarin het lood zat, een turfzak was (mogelijk wil hij iemand buiten de verdachtmaking houden). De ontmoeting met de twee mannen, Wapenaar

en Ridderkerk, die hem dreigden aan te geven, geeft hij ook toe. De substituut-baljuw stelt na de bekentenis voor de verhoren te sluiten, maar de schepenen besluiten dit uit te stellen tot de volgende vergadering. Van der Lee verdwijnt weer achter de tralies in afwachting van het (ongetwijfeld forse) vonnis.

De affaire nadert haar climax. Vijf dagen later herhaalt de officier zijn eerder gedane verzoek de verhoren te sluiten en de gevangene nog eens op enige artikelen te verhoren. Bart blijft erbij geen medeplichtige te hebben gehad en niets anders gestolen te hebben. Hij laat het aan de heren over om te bepalen of hij strafbaar is. Zijn verdediging: "Mijn vrouw lag in de kraam, ik had niets te eten of te drinken. Ik heb het in doodsarmoede gedaan ...."

Het vonnis

Vierentwintig februari 1791. De 22-jarige schoenmakersknecht, zakkendrager en opperman Bart van der Lee, gehuwd en vader van mogelijk twee kinderen, staat terecht. Daar volgt de eis van de officier, meester Albertus Henricus Engelbrecht van Banchem: "Gebracht te worden op het schavot voor het raadhuis opgericht en daar met de strop om de hals door de scherprechter (de beul) met roeden wel strengelijk te worden gestraft en

Het brandmerk van Vlaardingen. Zou Bart van der Lee hiermee zijn gebrandmerkt?

met het gewone brandijzer gebrandtekend. Voorts 25 jaren verbannen uit Holland en West-Friesland, te vertrekken binnen 24 uur. Op peene (op straffe) van zwaardere straffen, bij eerdere terugkeer. Met de kosten, of, als schepen bevinden..." En de schepenen? Die nemen de eis over, uitgezonderd de strop om de hals.

Van der Lee wordt eigenlijk niet gestraft; hij dient eenvoudig als slachtoffer van het pre-Napoleontische recht. Als voorbeeld van afschrikking. Dat de gevangene dat toevallig niet zo waardeerde, ach wie maalde daarom, moet hij maar niet stelen. Op 4 maart 1791 wordt het vonnis voltrokken en kan Bart na de geseling en het brandmerken vertrekken. Eens een dief ...

Bron:
Oud Rechterlijk Archief, Criminele Rollen, inventaris nummer 18, folio nummer 130, 134, 140, 142 en 145. Gemeente Archief Vlaardingen.

H. van Toor Jzn Distilleerderij BV

is één van de laatst overgebleven ambachtelijke distilleerderijen.

Onze meest bekende specialiteiten zijn Schelvispekel, Kandeel, Kaneellikeur, Advocaat, Boerenjongens en Boerenmeisjes.

In Vlaardingen en Schiedam zijn deze produkten o.a. te koop bij de volgende slijterijen:

"De Wijnoogst", Loper 22, Vlaardingen
"De Bourgondiër", Veerplein 116, Vlaardingen
"Billiton", Billitonlaan 96 Vlaardingen
"Groenoord", Laan van Bol'Es 29, Schiedam

Makkelijk toch, een bank in de buurt.

Er is niets handiger dan een goede bank. Een bank waar u terecht kunt voor al uw geldzaken.

Waar u kunt sparen of lenen. Waar uw salaris in goede handen is.

Waar ze weten van hypotheken, van beleggen en verzekeren.

Waar u zelfs een reis kunt boeken. Waar ter wereld u ook naar toe wilt. En waar u altijd kunt binnenlopen als u vragen hebt over financiële zaken.

Waar vindt u zo'n bank? Nooit ver van u vandaan. Want er is altijd een Rabobank bij u in de buurt. Kom snel een keertje kennismaken.

Al uw geldzaken, sparen en lenen lekker dichtbij.

Rabobank

Rabobank. Aangenaam.

RABOBANK SCHIEDAM-VLAARDINGEN

EXCURSIE NAAR WILLEMSTAD

Zoals aangekondigd in het vorige Tijd-Schrift heeft de excursiecommissie een bezoek voorbereid aan Willemstad op 11 juni a.s. In samenwerking met onze zuster-vereniging, de Heemkundekring Willemstad, wordt voor die dag een volgens ons aantrekkelijk programma geboden.

Op het moment van schrijven van dit bericht (16 april) waren er al ruim 20 aanmeldingen binnen. We hopen dat de lezing op 24 mei over Willemstad u alvast warm heeft gemaakt voor 11 juni.

Mocht u nog mee willen gaan, dan kunt u onderstaande telefoonnummers bellen om te horen of er nog plaatsen vrij zijn.

We vertrekken met de bus 's morgens om 8.45 uur vanaf de Hoflaan (gebouw Nutsbedrijven) en om 9.00 uur vanaf het parkeerterrein van het Holy-ziekenhuis (Holysingel) uit Vlaardingen en hopen 's middags rond 17.00 uur weer terug te zijn.

De kosten voor de excursie, inclusief lunch, bedragen voor leden *f* 37,50 per persoon, en voor introducees *f* 42,50. U kunt betalen via de postgiro van de penningmeester van de Historische Vereniging Vlaardingen (nummer 750978, o.v.v. "Excursie Willemstad"), of op 11 juni contant in de bus vòòr vertrek.

De Excursiecommissie:

M. de Baan, Markt 44	(tel. 010 - 435 0221)
P.J. Westerdijk, Cipressendreef 10	(tel. 010 - 474 0705)
W. van de Wetering, Lijsterlaan 12	(tel. 010 - 434 4649)

OPROEPEN

Unie van Vrijwilligers

Op 4 mei 1945 werd de afdeling Vlaardingen van de Unie van Vrouwelijke Vrijwilligers opgericht. Deze instelling, die zich tegenwoordig Unie van Vrijwilligers noemt, bestaat volgend jaar dus een halve eeuw. Het bestuur van de UVV zoekt iemand die genegen is om in archieven en documentatie te duiken om zo een boekje samen te stellen over vijftig jaar vrijwilligerswerk door de UVV in Vlaardingen.

Degenen die interesse hebben kunnen (van beide zijden vrijblijvend) contact opnemen met de voorzitster van de UVV, mevrouw C.M. Hoogerwerf-Meijer, telefoon 010 - 434 6447.

Hoogendijk Prijs

De Vereniging Vrienden van het Visserijmuseum te Vlaardingen stelde in 1993 voor de eerste maal de Hoogendijk Prijs beschikbaar ter bekroning van een oorspronkelijke en niet eerder gepubliceerde studie op het gebied van de zeevisserijgeschiedenis van Nederland. De prijs, groot *f* 1000, is toegekend aan de heer drs. C.P.P. van Romburg, medewerker van het Nederlands Scheepvaartmuseum te Amsterdam, voor zijn studie "Visserij in oorlogstijd. De Nederlandse haringvisserij tijdens de Bataafse Republiek, 1795-1806". De bekroonde inzending is gepubliceerd in Netwerk 5(1994)1.

Inzendingen voor de Hoogendijk Prijs 1995 zullen beoordeeld worden door een jury bestaande uit prof. dr. J.R. Bruijn, mw. dr. E.S. van Eijck van Heslinga, dr. R. van Ginkel en de heer M.A. Struijs. Gegadigden kunnen zich voor toezending van het reglement, richtlijnen voor auteurs of voor nadere informatie wenden tot de redactiesecretaris van "Netwerk", drs. A.O. van der Velde, Westhavenkade 38, 3131 AD Vlaardingen (tel. na 18.00 uur 010 - 434 5598). De sluitingstermijn voor de inzending is 31 augustus 1995. Door inzending verklaart men zich accoord met eventuele publikatie in het tijdschrift "Netwerk" van de Vereniging Vrienden van het Visserijmuseum.

LEZINGEN

De lezingencommissie, bestaande uit Arie Ouwendijk, Max Thurmer en Tineke van der Hoek, heeft weer haar best gedaan om een zo afwisselend mogelijk programma voor het komende seizoen samen te stellen.

Zij houdt zich als steeds aanbevolen voor ideeën van de leden voor volgende lezingen. Stuur uw reakties aan Lezingencommissie HVV, p/a. A. Ouwendijk, Kortedijk 16-a, 3134 HB Vlaardingen, tel. (overdag) 435 3322, (avond) 434 2474.

Donderdag 25 augustus 1994

In de serie thema-bijeenkomsten in de Grote Kerk resten nog het beroemde Van Peteghem-orgel en de kerktoren. Voor het eerste hebben we (hoe kan het beter) de medewerking van vader Aad en zoon Johan Zoutendijk, die ons het orgel resp. laten horen en erover vertellen. Na de pauze vertelt Max Thurmer het één en ander over de geschiedenis van de kerktoren en kunt u -begeleid door enkele leden van het ServiceTeam VVV Vlaardingen- de toren ook beklimmen om boven van een fraai uitzicht over de stad en omstreken te genieten (neem uw camera mee!).

Wanneer dat door de grootte van de groep noodzakelijk is, zal tweemaal het programma worden afgewerkt en in de pauze worden gewisseld.

Aanvang 20.00 uur, ingang Grote Kerk tegenover de Smalle Havenstraat.

Dinsdag 27 september 1994

Hoe werd Vlaardingen gebouwd? Bert van Bommel, werkzaam bij 's Rijks-Bouwmeester en lid van onze HVV-commissie Stad en Monument, geeft een boeiende lezing over de "Morfologie van Vlaardingen". Daarbij wordt de historische "opbouw" van Vlaardingen uit de doeken gedaan: waaróm staan de huizen in het centrum zoàls ze staan - wat is er zo bijzonder aan het uitbreidingsplan West en waarom werd de Holy-wijk gebouwd zoals ze er nu bijligt? Op deze vragen weet u na deze bijeenkomst beslist het antwoord.

Aanvang 20.00 uur in De Meerpaal aan de Willem de Zwijgerlaan.

Uitgebreidere beschrijvingen van de overige lezingen volgen in het volgende nummer van Tijd-Schrift. Hier alvast de data en onderwerpen:

-donderdag 27 oktober: bezoek aan het Archeologisch en Bouwhistorisch Museum Hoogstad;
-dinsdag 22 november: Kolonel b.d. A.P. de Jong vertelt over het laatste halfjaar van de Tweede Wereldoorlog.;
-dinsdag 24 januari: "200 jaar na de Fransen" - lezing door Ingena Vellekoop;
-dinsdag 21 februari: "Vlaggen en banieren - de regels en manieren", lezing en bedrijfsbezoek door de heer Van der Vaart van Shipmate Vlag, met een "specifiek Vlaardingse" bijdrage van stadsarchivaris Hans Mathijssen;
-dinsdag 28 maart: Algemene Ledenvergadering, gevolgd door "H. Buis - 60 jaar geleden de eerste Rode wethouder in Vlaardingen" - lezing door Herman van der Lee;
-dinsdag 25 april: "Vlaardingen in Oorlogstijd" - lezing door Klaas Kornaat naar aanleiding van het door hem geschreven boek;
-dinsdag 30 mei: ter afsluiting van het seizoen is nog een avond met een "visserij"-onderwerp in voorbereiding.

P.A. van der KOOIJ

OPEL GM ISUZU

Vlaardingen: Showroom, Kethelweg 24,
telefoon (010) 434 07 22

De auteurs in deze aflevering:

Jaap van Krimpen, in 1936 geboren uit puur Vlaardingse ouders in Schiedam, maar vanaf 1937 tot zijn trouwen in 1961 getogen in de "2e Leyevangaalstraat", beschouwt zichzelf als een echte haringkop met een klein jeneverneusje. Hij werd met tegenzin naar de "kakschool" aan de Binnensingel gestuurd bij juffrouw Neelie van der Windt en aansluitend naar de Groen van Prinstererschool aan de Parkweg. Hij verliet deze in 1950 (onwillige leerling) en ging werken in het hoveniersvak. Hij kwam uiteindelijk in dienst van een internationaal opererend ladingcontrolebedrijf, waar hij thans hoofd kwaliteitsbeheer is.

Matthijs A. Struijs (1939) begon in 1953 aan een loopbaan in het boekdrukkersvak. Na 15 jaar als zodanig te hebben gewerkt, trad hij in dienst bij de cliëntenregistratie van een bank. Vanwege zijn belangstelling voor geschiedenis in het algemeen en die van Vlaardingen in het bijzonder, werd hij in 1978 aangesteld als atlasbeheerder en bibliothecaris van het Stadsarchief Vlaardingen. In die functie heeft hij zich ontwikkeld tot een veelzijdig publicist over de Vlaardingse geschiedenis. Daarnaast houdt hij zich privé nog bezig met de geschiedenis van de Nederlandse kastelen en heeft hij een redelijk grote verzameling boeken en prenten op dit gebied verzameld.

Frans W. Assenberg, geboren en getogen in Vlaardingen, is als assurantie-adviseur werkzaam bij een gassenconcern. Als amateur-historicus gaat zijn belangstelling vooral uit naar de lokale geschiedenis. Hij publiceerde eerder over onder andere de Broek- en Holierhoekse polders, molens in Vlaardingen en over herbergen in Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht.

Verantwoording foto's:

Alle foto's in dit nummer zijn afkomstig uit het Stadsarchief Vlaardingen.

SIGILLVM·OPIDI·DE·VLARDIRGHE